

6. Vzťahy v rodine

a) Klúčové verše z Písma

1P 3,1-7
Gn 2,18-25
Ef 5,21-33
Mt 19,1-12
1Tm 5,4.8

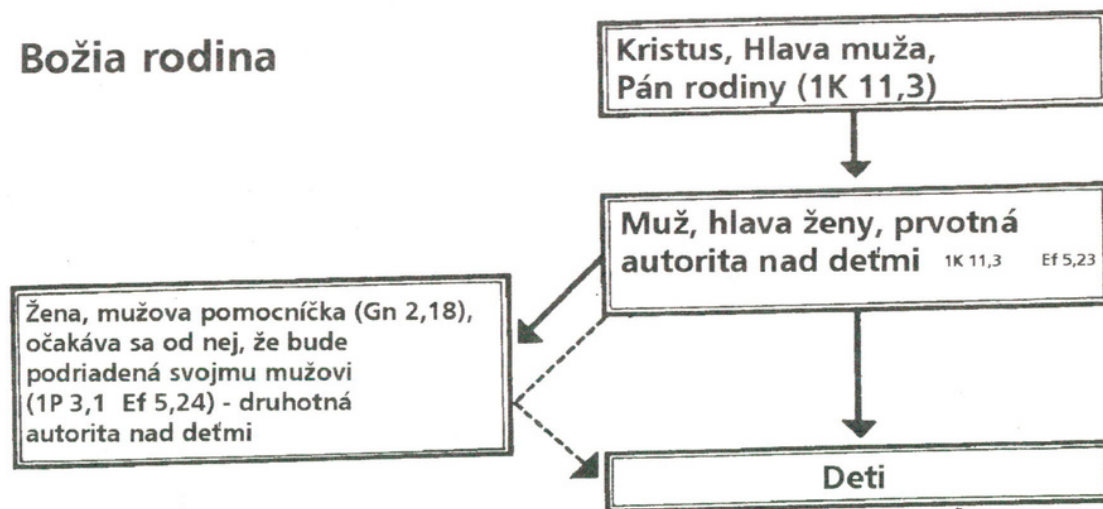
Ko 3,18-21
Pr 31,10-31
1K 7,1-40;
Ef 6,1-4
1K 11,3.11-12

b) Úvod

Rodina bola ustanovená Bohom (Gn 1,27-28; Gn 2,24). Bola stvorená tak, aby bola pevnou bunkou, v ktorej by muži, ženy a ich deti mohli vyjadrovať princípy Božieho kráľovstva. Prostredníctvom rodiny bolo umožnené rozmnoženie ľudskej rasy a zabezpečený duchovný rast jej členov. Dnes je však táto rodinná bunka narušená. Namiesto toho, aby bola pevným základom, na ktorom sa môže rozvíjať spoločnosť, stala sa roztrieštenou inštitúciou, ktorá má ďalekosiahle ochromujúce účinky na spoločnosť ako celok. Ak budú v rodine obnovené Božie princípy, opäť by sa mohla stať pevným základom života a každý jej člen môže mať ochranu pred svetom, ktorý nás obklopuje.

Boh určil v rodinných vzťahoch špeciálne úlohy, ktoré musí prijať za svoje každý člen, aby rodina mohla fungovať úspešne.

Božia rodina



A. VZŤAHY MEDZI MUŽOM A ŽENOU



Pozn. Čím viac sa muž a žena priblížia k Bohu, tým viac sa priblížia aj jeden k druhému.

a) Úloha muža

1. Muž má byť hlavou (Gn 3,16; 1K 11,3; Ef 5,23)

Muž má byť hlavou svojej ženy práve tak, ako Ježiš je hlavou muža a cirkvi. Túto pozíciu mu určil sám Boh, je to Bohom daný poriadok. Muž je Bohom delegovanou autoritou nad svojou ženou a deťmi. Má úlohu zodpovednosti a autority. Muž je pod autoritou Ježiša Krista a je mu zodpovedný za vedenie a starostlivosť o svoju ženu (a rodinu). Ako hlava rodiny má stáť pred Bohom a hľadať Boží názor na duchovné, citové a fyzické potreby svojej ženy a rodiny. Má sa modliť za Božiu ochranu a požehnanie pre rodinu. Nemal by sa cítiť v tomto ohľade nehodný alebo nekompetentný, ale mal by to vnímať ako svoju úlohu, úlohu muža. Vo svojej rodine by mal jednáť ako kňaz (1P 2,9). V rodine by mal reprezentovať Božiu autoritu a pred Bohom by mal byť reprezentantom svojej rodiny. Mal by svoju rodinu duchovne usmerňovať a jeho prvoradým záujmom by malo byť jej spasenie. Ak bude muž žiť tak, ako má, Boh si ho bude vážiť a bude žehnať jemu aj jeho rodine.

2. Muž má milovať svoju ženu (Ef 5,25 a 28 a 33)

To je príkaz, nie právo alebo nejaká možnosť voľby. Slovo "láska" je tu v gréčtine "agapé", čo znamená lásku, ktorá sa dáva, lásku, ktorú nám ukázal Ježiš, keď za nás zomrel. Tento druh lásky požaduje správne jednanie a nie je založený iba na dobrých pocitoch. 1K 13,4-8 nám ukazuje, že táto láska je trpezlivá, dobrotivá, nie závistlivá atď... Toto sú vlastnosti, ktoré by mal mať muž. Je to obetovanie samého seba. Mnoho manželstiev sa pripravuje o Božie požehnanie, pretože muž berie svoju ženu ako niečo samozrejmé a nespráva sa k nej láskavo za každých okolností, tak ako to Boh požaduje. Muž má milovať svoju ženu ako seba samého. Práve tak, ako robí všetko možné, aby sa postaral o seba, má robiť všetko možné, aby sa postaral aj o svoju ženu.

3. Muž sa má starať o svoju ženu, zaopatriť ju

Boh stvoril ženu tak, že keď sa vydá, jej túžba smeruje k jej mužovi a jeho vedeniu (Gn 3,16). Ženy sú oveľa citlivejšie ako muži. Preto má muž za úlohu napĺňať praktické aj citové potreby svojej ženy. Musí jej venovať láskyplnú pozornosť, komunikovať s ňou a byť romantický, pretože jeho žena to potrebuje.

"Rovnako aj vy, muži, žíte s nimi vo vedomí, že sú slabšou ženskou nádobou a preukazujte im úctu ako spoludedičkám milosti života, aby vám nič neprekážalo v modlitbách" (1P 3,7).

4. Muž má svoju ženu chváliť (Pr 31,28)

Muž má pre svoju ženu úlohu pastora, má jej pomáhať pri rozvoji jej prirodzených talentov i pri rozvoji jej duchovnej služby. Aj keď má muž autoritu a zodpovednosť za všetko, čo sa v rodine deje, musí plne rešpektovať povinnosti a kompetencie svojej ženy. V tejto oblasti by mal poskytovať iba akýsi širší dohľad, ale zodpovednosť a autoritu za jej zverené oblasti by jej mal ponechať.

b) Sedem praktických rád pre manžela

1. Manžel si musí uvedomiť, že názory ženy sú práve tak hodnotné ako názory muža

Manžel je zodpovedný za budovanie sebavedomia svojej manželky. Má prejavovať vďačnosť za to, čo Boh v jej živote už urobil. Popieranie, že názory ženy sú práve tak dôležité ako názory muža, pôsobí hnev a odpor. Ženská intuícia je často presnejšia než mužská logika. Jej citlivosť k potrebám detí je toho jasným dôkazom. Ak neposkytneme žene priestor k tomu, aby vyjadrila svoje pocity, môže to v nej vyvolať frustráciu a pocit neschopnosti.

2. Manželov postoj ku každodenným rozhodnutiam jeho ženy bude mať priamy dopad na jej postoj k jeho hlavným rozhodnutiam

Sú situácie, kedy nemusí byť tak, ako chce muž, a ak je citlivý, bude ochotný rozhodnúť sa v prospech svojej ženy. Pre ženu bude takto v budúcnosti jednoduchšie podriaďiť sa mužovi, keď urobí rozhodnutia, ktoré sa nebudú zhodovať s jej názorom. Toto je preukázanie úcty žene zo strany muža.

3. Muž by mal vedieť, ako sa vcítiť do pozície svojej ženy

Muž by sa mal snažiť vcítiť do pozície svojej ženy hlavne vtedy, keď je chorá alebo duchovne na dne. Musí byť citlivý na jej potreby a musí jej preukazovať lásku a úctu. Sínusoida ženy je oveľa zreteľnejšia než sínusoida muža. Múdry muž bude citlivý hlavne v obdobiach, keď krivka jeho ženy bude dolu, a bude sa snažiť vyhýbať frázam typu: "Čo sa s tebou zase deje?"

4. Manžel by sa mal učiť niesť bremená svojej ženy

Vzťah medzi mužom a ženou by mal byť dostatočne hlboký a vrúcny, aby boli obidvaja schopní slobodne sa podeliť so svojimi bremenami a problémami bez strachu z napomenutia alebo odmietnutia. Keď žena chce, aby ju muž vypočul, nie je vhodné, aby jej vtedy predkladal riešenia na jej frustrácie. Muž a žena obvykle vedia, ako partner vníma ich slabosť. Keď pochvália jeden druhého, bude to motiváciou páčiť sa tomu druhému ešte viac.

5. Muž by mal mať súcit

Mnohí muži majú tendenciu pridržať sa teórie, že pravý muž je dogmatický, autoritatívny a neústupčivý. Táto falošná idea si síce môže získať ženinu poslušnosť, ale nie jej úctu a rešpekt. Muž je zodpovedný za to, aby miloval, aj za to, aby viedol (Pr 18,12). Je veľmi dôležité, aby muž učil svoje ústa, čo majú vraviť (Pr 10,14). Muž sa musí naučiť vysporiadať s problémami a nenapádať charakter svojej ženy. Ak ho žena rozruší alebo nahnevá, mal by sa zamyslieť, prečo to urobila, a nie odsudzovať jej konanie.

6. Manžel by sa mal vždy dobre správať

Spôsoby muža by sa mali zdokonaľovať. Ak je muž v tejto oblasti ľahostajný, vyjadruje tým, že si ženu dostatočne necení. Ženy majú tendenciu veriť tomu, čo cítia, čo prežívajú. Ak necítia zvláštnu pozornosť manžela, neuveria, že sa o ne skutočne stará.

7. Muž by mal byť Božím príkladom, ako žiť (1P 5,3)

To znamená, že muž by mal byť ukážkou spravodlivosti, dobroty, dobrotivosti, lásky atď. a mal by byť ochotný odpúšťať.

c) Úloha ženy

Ženy by sa mali podriaďovať svojim mužom tak ako Pánovi (Ef 5,22). Mali by sa dokonca podriaďovať aj mužovi, ktorý ešte nie je spasený (1P 3,1) a mali by si mužov vážiť (Ef 5,33).

1. **Žena musí byť zameraná na Pána**, musí rozvíjať najprv svoj vzťah s ním, aby mohla mať dobrý vzťah so svojim mužom. V skutočnosti je dôležité, aby obidvaja, muž aj žena, boli zameraní na Pána. Čím bližšie budú k nemu, tým bližšie budú aj jeden k druhému.
2. **Ženská intuícia môže byť presnejšia než mužská logika**. Žena často nedokáže vyjadriť slovami, to čo cíti, to však neznamená, že jej názory by mali byť podceňované. Mala by sa s nimi radšej podeliť so svojim mužom.
3. **Ako by sa mala žena vysporiadať s nezhodou, ktorá je medzi ňou a jej manželom, zvlášť, keď vie, že sa jej muž mylí?** Žena by si mala uvedomiť, že hlavou jej muža je Boh, a preto by mala túto nezhodu predložiť na modlitbe Pánovi a prosiť, aby prehovoril k jej mužovi. Ak žena zotrváva v podriadenosti mužovi aj Pánovi (1P 3,1-7), potom Boh bude meniť mužove názory. Zvlášť vtedy, ak si muž zaumienil urobiť niečo, čo by mohlo úplne zničiť Božie zámery pre ich manželstvo alebo rodinu.
4. **Žena by sa nemala snažiť príliš tvrdo zabraňovať mužovi robiť chyby**, lebo by mohlo byť ohrozené jeho sebavedomie a autorita a mohol by urobiť presný opak toho, čo mu jeho žena radí, len aby bolo "po jeho".
5. **Žena by sa mala každý deň za svojho muža modliť a povzbudzovať ho v jeho úlohe hlavy rodiny aj v jeho práci** (Pr 12,25).

B. VZŤAH MEDZI RODIČMI A DEŤMI

a) Úloha rodičov (Ko 3,18-20)

Rodičom bola zverená zodpovednosť za rozvoj Božieho potenciálu v ich deťoch. Preto by mali svoje deti vychovávať Božím spôsobom (Ef 6,4). Cieľom rodičov by malo byť vedenie ich detí k zrelosti v Kristovi, do služby Bohu. Deti, ktoré boli dobre vedené po Božích cestách, sa od nich neodvrátia ani vtedy, keď už budú dospelé (Pr 22,6). Deti nie sú vlastníctvom rodičov. Boli im Bohom zverené do správcovstva.

b) Zodpovednosť rodičov za svoje deti

1. Deti by mali byť chcené a milované

Základom pre život rodiny je láska medzi jej členmi. Bez lásky sa domov stane domom, kde ľudia ibaedia a spia. Odchádzajú preč tak rýchlo a tak často, ako je to len možné. Keď rodičia preukazujú viac pozornosti rodinným projektom (napr. rôzne domáce zlepšenia) než jednotlivým členom rodiny, nejednajú v láske. Keď uprednostňujú jedného člena pred druhým (aj keď nie zámerné), keď svoje zamestnanie kladú pred rodinu a kazia svoje deti tým, že sa zdráhajú povedať im "nie", keď im dávajú všetko, čo len chcú, či už to potrebujú, alebo nie, keď ich len veľmi málo napomínajú a usmerňujú, prejavujú tým, že ich láska je nezrelá.

2. Božím zámerom je, aby deti boli požehnaním

Deti sú:

- dedičstvom od Pána, t.j. dané Bohom (Ž 127,3),
- požehnaním, nie prekliatím (Dt 28,4),
- šípy mocného (Ž 127,4-5),
- odmenou od Pána (Ž 127,3),
- mladistvé olivy okolo tvojho stola (Ž 128,3),
- korunou (Pr 17,6).

3. Deti musia prijať usmernenie, ak je to nevyhnutné

Rodičia by mali napomínať svoje deti a mali by sa vyvarovať, aby ich rozmaznávali (Pr 29,21). Ak sa rodičia budú zdráhať usmerňovať svoje deti a vplývať na ich život, satan sa určite nebude. Deti sa musia naučiť, že za zlé správanie budú potrestané, nie v hneve, ale v láske. Boh nás napomína, pretože nás miluje a rodičia by mali tiež napomínať svoje deti, pretože ich milujú (Žd 12,5-11).

Napravovanie detí je dôležité z troch dôvodov:

- bláznovstvo je pre deti prirodzené (Pr 22,15; Pr 23,13-14),
- ak je dieťa ponechané v bláznovstve, vedie to k pýche (Pr 14,3),
- ak v dieťati ponecháme bláznovstvo a pýchu, určite ho to zničí, pretože to prináša svár (Pr 13,10; Pr 28,25) a hanbu (Pr 11,12; Pr 29,15).

4. Deti nemajú byť dráždené, ale vychovávané v Pánovej disciplíne a napomínaní (Ef 6,4; Ko 3,21; Pr 22,6)

"Výchova" môže byť definovaná ako "formovanie charakteru drilovaním, karhaním, opakovaním a prípravou na zápas". Vychovávanie je viac než vyučovanie, pretože vyučovanie pomáha dieťatu vedieť, čo má robiť, zatiaľ čo výchova na neho vplýva a zabezpečuje, aby to robilo. Vyučovanie sa zaoberá mysľou dieťaťa, výchova sa zaoberá vôľou dieťaťa. Správna výchova znamená dozerať a predchádzať chybám, nie iba dozerať a naprávať chyby. Rané roky detstva sú poznamenané čulosťou pocitov a vnímavosťou. Rodičia práve toto môžu využiť pri formovaní charakteru dieťaťa. Moc efektívnej výchovy nespočíva v tom, čo rodič hovorí alebo učí, ale v tom, čo robí a aký je. Nemôžeme deti učiť ničomu, v čom my sami zlyhávame. Ak žijeme tak, ako učíme, sme schopní učiť tak žiť aj druhých (Pr 20,7). Rodičovská láska inšpirovaná Božou láskou, má veľký vplyv na efektívnu výchovu detí. Láska, ktorá priťahuje, je viac než požiadavky zákona.

5. Deťom musíme dovoliť rásť a byť nezávislými

Rodičia potrebujú zveriť svoje deti Pánovi a nechať ich rásť. Musí to byť robené citlivo a v pravý čas. Je správne, že deti rastú a postupne strácajú závislosť na svojich rodičoch.

Je dobré dať deťom usmernenia, rodičia by však nemali byť dogmatickí, zvlášť v období dospievania detí. Komunikácia medzi rodičmi a deťmi sa musí neustále rozvíjať, pretože práve prostredníctvom komunikácie je možné zistiť, aké sú dôvody konkrétneho správania sa detí, a môžeme porozumieť ich postojom. Obojstranné chápanie môže prirodzene viesť aj k zmene pôvodných dohovorov. Deti niekedy cítia a aj dávajú najavo, že ich rodičia až prehnane chránia; príliš sa o ne strachujú, nevypočujú ich, sú pokryteckí (t.j. prehlasujú o sebe, že sú tým, čím v skutočnosti nie sú). To by nikdy nemalo byť pravdou u rodičov, ktorí svoje deti milujú Božím spôsobom, pretože takíto rodičia sami túžia po zmene svojho charakteru a správania sa na základe Božieho slova, s pomocou Ducha Svätého. Boží spôsob pre výchovu detí je viesť ich k osobnému vydaniu života Bohu, k schopnosti samostatne zodpovedne sa rozhodovať a k láske a úcte voči svojim rodičom.

Zapamätaj si, že vzbura dospievajúceho človeka nie je iba fáza, ktorou musí prejsť každé dieťa. Vzbura proti rodičom je hriech. Je tým istým ako vzbura proti Pánovi, pretože on ustanovil rodičov, aby boli zodpovední za starostlivosť o svoje deti. Aby sme sa vyvarovali vzbury, musíme v pravý čas dovoliť svojim deťom nezávislosť.

c) Úloha detí (Ko 3,20)

Boh od detí očakáva, že budú poslúchať, ctíť si a rešpektovať svojich rodičov. Toto je ich úloha. Piate prikázanie je:

"Cti otca svojho i matku svoju, aby si dlho žil na zemi, ktorú ti dáva Hospodín, tvoj Boh" (Ex 20,12).

Toto je prvé prikázanie so zaslúbením.

Deti by mali chcieť byť také ako Pán Ježiš, zvlášť v postojoch a reakciách. Ježiš rešpektoval rodičovskú autoritu, aj keď sa niekedy zdalo, že nejde v súlade so záujmami svojho Otca. Vďaka svojej poslušnosti rástol v múdrosti (mentálne) a vo vztaste (fyzicky), milosťou u Boha (duchovne) aj u ľudí (sociálne) (L 2,46-52).

Deti si potrebujú voči svojim rodičom udržiavať pozitívny postoj, vyvarovať sa zlosti a horkosti (Ef 6,1-3). Ak ich postoje k rodičom neboli správne, mali by prosiť o odpustenie u Boha aj u rodičov. To ich uvoľní od viny, vzrastania napätia a vzplanutia hnevu. Nie je dobré udržiavať v sebe horkosť a odpor (Mk 11,25). Deti by mali rozvíjať svoju dôveru v schopnosti svojich rodičov a mali by sa podriaďiť tomu, o čom si ich rodičia myslia, že je pre ne dobré. Ak rodičia žiadajú niečo, čo je v rozpore s Božím spôsobom, dieťa by malo prosiť Boha, aby rodičov usmernil.

Deti majú poslúchať svojich rodičov v Pánovi a starať sa o nich, keď zostarnú (Ef 6,1-5; 1Tm 5,4-8).

d) Otázky a námety k diskusii

1. Prečo je rodina taká dôležitá? Prečo musí byť stabilná? Prečo výsledkom nedostatočného rodinného života je úpadok spoločnosti?
2. Ako môže muž v rodine udržiavať rovnováhu medzi láskou a autoritou? Diskusia.
3. Prečo Boh nechce, aby sa ten, kto sa nevie postarať o svoju rodinu, stal sa duchovným vodcom? (1Tm 3,4 a 5 a 11-12)
4. Kto by mal rozhodnúť o tom, aký zbor navštevovať a kam by mali ísť desiatky?
5. Prečo sa partneri musia podriaďovať jeden druhému (Ef 5,21)?
6. Ak tvoj partner ešte nepozná Pána, je v privilegovanej pozícii. Čo to znamená? (1K 7,14)

7. K čomu sa dá prirovnať svárlivá žena? (Pr 19,13)
8. Je pravdou, že ak je žena vždy úctivá a podriadená voči svojmu mužovi, nestane sa pre neho "rohožkou"?
9. Boh nás karhá, pretože nás miluje (Žd 12,6). Nemali by aj rodičia karhať svoje deti, ak ich milujú?
10. Rodičia niekedy hovoria: "Pokiaľ žiješ v našom dome, budeš robiť to, čo ti povieme, keď už budeš vo svojom vlastnom, potom si môžeš robiť, čo chceš."
 - Je to správny postoj a reakcia?
 - Aké semená tým rodičia zasiali?
 - Nevytvorí toto vyhlásenie v dieťati dojem, že rodičia sa nestarajú o to, čo sa s ním stane potom, keď opustí domov, a že sa už toho dňa nemôžu dočkať?
11. Mali by byť deti povzbudzované, aby sa stali Božími uctievačmi? (Mt 21,15-16)
12. Deti, ak boli vaše postoje k rodičom nesprávne, hľadajte odpustenie u Boha aj u svojich rodičov. Rodičia, ak boli vaše postoje k deťom nesprávne, hľadajte odpustenie u Boha aj u svojich detí.

e) Zhrnutie a aplikácia

1. Rodina je ustanovená Bohom. Muži, ženy aj deti by v nej mali nájsť stabilitu, ktorá im umožní duchovne rásť.
2. Hlavou rodiny má byť Ježiš Kristus, to znamená, že má byť jej Pánom.
3. Muž je Kristom delegovanou autoritou nad rodinou. Má byť hlavou svojej ženy a vedúcou autoritou nad deťmi.
4. Muž má milovať a viesť svoju ženu a v rodine má úlohu kňaza.
5. Žena má byť mužovou vernou pomocnicou. Očakáva sa od nej, že sa bude svojmu mužovi podriaďovať a že si ho bude vážiť.
6. Boh túži prostredníctvom modlitby a príkladu veriacich zachrániť všetkých členov domácnosti (Sk 16,31; 1Tm 2,14).
7. Deti nie sú vlastníctvom svojich rodičov. Rodičia sú Božími správcami, ktorí zodpovedajú za správnu výchovu svojich detí a za rozvoj ich Bohom daných schopností.
8. "Kázni svojho syna, kým je nádej, ale k tomu, aby si ho zabil, nepozdvihuj svojej duše" (Pr 19,18).
9. Deti musia byť vyučované Božiemu slovu (Dt 6,1-7).
10. Rodičia sa musia rozhodnúť, ako budú vychovávať svoje deti - buď to bude usmerňovanie/disciplína, alebo pýcha/vzbura.
11. Od detí sa očakáva, že budú svojich rodičov poslúchať, ctíť si ich a rešpektovať.
12. "Korunou starcov sú synovia a ozdobou synov sú ich otcovia" (Pr 17,6).